

26/8

Jag är tacksam för licentiat Bergs påpekande. Det av mig använda uttrycket om den engelske monarkens befohgenhet är något för positivt, även om det kan stödjas med uttalanden av åtskilliga statsvetenskapsmän. I själva sakfrågan synes mig vid förpyvad genomläsning de skäl som Jennings anför mot kungligt avskedande av en ministär utomordentligt starka. Dock vill jag påpeka att till och med Asquith förklarade att monarken "utan tvivel har rätt att byta rådgivare", samtidigt som han starkt betonade faran av att begagna denna rätt. Jag tror knappast att enligt engelsk doktrin monarken skulle anses handla i strid med författningen, om han under vissa förhållanden avskedade en regering och på en ny regerings råd utlyste nyval, men man bör inte uttrycka saken så att en generell rätt till avskedande under angivna förutsättningar finns. Frågan kan knappast bedömas annat än från fall till fall, vilket också framgår av att Jennings i flera angivna situationer erkänner rätt för monarken att vägra följa regeringens råd.

HERBERT TINGSTEN

D • N

28/8 1952

Ovärdiga konster

Statsministern och utrikespolitiken

Under debatten mellan statsministern och högerledaren i Malmö sökte hr Erlander vinna poäng genom några finter som kunde förbigås som nya exempel på hans vanliga taktiska fördomsfrihet, om de inte inneburet en hänsynslös behandling av för alla gemensamma utrikespolitiska intressen. Statsministern frågade hr Hjalmarson hur denne ställde sig till det särskilt i en ledande högertidning framförda kravet på hr Undéns avgång. Hr Hjalmarson yppade i något undvikande ordalag förstälse för detta krav. Statsministern svarade med en patetisk indignation, som var och en måste finna lätsad och därför pinsam, att det vore farligt att väcka misstro mot den person som har hand om den av samtliga partier gillade alliansfria politiken — och särskilt vore det betänkligt att under en konflikt med Ryssland angripa utrikesledningen. Samtidigt förklarade statsministern, som ännu för några dagar sedan velat hålla saken öppen — efter att ännu något tidigare ha uttalat sig på helt annat sätt —, att de ryska nedskjutningarna borde komma inför domstol, inte inför FN:s politiska forum.

För många är det kanske det personligt simpla i denna taktik som ter sig mest anmärkningsvärt. Statsministern ställer en fråga om utrikesministerns position, som han på förhand vet måste besvaras ungefär på det sätt som skedde. Sedan utnyttjar han svaret till ett beklagande av att denna sak kommit för, till beskärmsler över de faror för Sverige det medför. Men det är ju hr Erlander som tagit upp frågan, det är det svar han väntat och provocerat som avgivits, det beklagande han i efterhand kommer med var just det han siktade till — slingrigheten i det hela är grovt påtaglig.

En ovärdig konst är det ock-

positionsledarna kan inte anklagas för så hemiska åsikter, men nog bör de i sin stadiga neutralitet få tala om hr Undéns oskicklighet.

Än olustigare är dock en tredje sak. Hr Erlander talar om att konflikten med Ryssland bör utesluta kritik av hr Undén: vi skall hålla samman mot de ryska övergreppen. Men i samma andedrag hävdar han att vi inte skall fullfölja vår talan mot de ryska våldsdåden; vi skall inte gå till FN, utan till domstol — men till domstol kommer vi ju inte efter ryssarnas vägran. Kort sagt: den enighet i konflikten med Ryssland som hr Erlander så ängsligt-patetiskt efterlyser är inte en enighet om fullföljande av vår talan, utan en enighet om att avveckla hela saken, att ge upp, att slå till reträtt för att inte reta ryssarna. Att hr Erlander har panna att använda den välkända appellen om enighet vid tvist med en främmande makt som ett camouflagé för viljan att i tysthet begrava denna tvist — att han vädjar till patriotismen för att få stöd åt regeringens negativism — det är kanske hos en man som vår nuvarande statsminister bara slarvprat i förbigående, för att vinna en applåd, men det blir inte därmed mindre skadligt och mindre upprörande.

så då hr Erlander söker hävda att enighet kring utrikespolitiken från partiledningarnas sida skall hindra angrepp på hr Undén. Självfallet är att man i varje demokrati skall kunna angripa en minister, även om man i det stora hela gillar den förda politiken; krigstiden ger goda exempel på den saken. Det kan till och med sägas att angrepp på verkställandet av en viss politisk linje, på oskicklighet i tillämpningen av vissa grundsatser är föga oroande sakligt sett då de kommer från håll där denna linje, dessa grundsatser respekteras. Men nu vill regeringen gå så långt att kritik av hr Undén blir kritik av neutraliteten; den som är mot hr Undén är misstänkt för oneutrala tankar — vår utrikespolitik, det är hr Undén. Man har kommit bra långt från demokratisk anständighet då man tillåter sig sådant. Vi som är mot neutralismen angriper hr Undén för både felaktig och oskicklig politik; op-